

THE ROLE AND IMPORTANCE OF THE METHODOLOGY FOR THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL TRAINING OF STUDENTS ON THE BASIS OF PEDAGOGICAL SOFTWARE IN PROFESSIONAL ACTIVITIES

Shahlo Mirzayeva Abduraxmonovna,
Teacher of The Pedagogical Institute of Karshi State University

Annotation

In recent years, the science and practice of pedagogy has focused on the use of active teaching methods aimed at developing and activating the independent and creative abilities of students. More than 200 types of teaching methods are currently used in the educational process. These teaching methods are incorporated into the learning process through a variety of approaches and methods. In the context of modern education requires the use of active methods aimed at increasing the activity of students in the learning process, the development of their independent and creative activity.

The article also suggests the use of brainstorming, problem situations, active communication, discussion, play and speech, independent thinking and creative methods that affect the development of students in the development of pedagogical skills of the future teacher. is done.

Keywords: software, profession, activity, pedagogy, student, development, technology

Annotatsiya

Keyingi yillarda pedagogika fani va amaliyotida o'quvchilarning mustaqil va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish va faollashtirishga qaratilgan faol o'qitish usullaridan foydalanishga katta e'tibor berilmoqda. Hozirgi vaqtda ta'lim jarayonlarida 200 dan ortiq turdagi o'qitish usullari qo'llanilmoqda. Bu o'qitish usullari o'quv jarayoniga turli yondashuv va usullar bilan kiritiladi. Zamonaviy ta'lim sharoitida o'quvchilarning o'quv jarayonida faolligini oshirishga, ularning mustaqil va ijodiy faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan faol usullardan foydalanish talab etiladi.

Maqolada ham bo'lajak o'qituvchining pedagogik mahoratini rivojlantirishga qaratilgan mashg'ulotlarni o'tkazishda aqliy hujum, muammoli vaziyatlar, faol muloqot, munozara, o'yin va nutq, mustaqil fikrlash va o'quvchilarning rivojlanishiga ta'sir qiluvchi ijodiy usullardan foydalanish taklif qilinadi.

Kalit so`zlar: dasturiy vositalar, kasb, faoliyat, pedagogika, talaba, rivojlantirish, texnologiya

Аннотация

В последние годы наука и практика педагогики ориентируются на использование активных методов обучения, направленных на развитие и активизацию самостоятельных и творческих способностей учащихся. В настоящее время в учебном процессе используется более 200 видов методов обучения. Эти методы обучения включаются в учебный процесс с помощью различных подходов и методов. В условиях современного образования требуется использование активных методов, направленных на повышение активности учащихся в процессе обучения, развитие их самостоятельной и творческой активности.

Также в статье предлагается использование мозгового штурма, проблемных ситуаций, активного общения, обсуждения, игры и речи, самостоятельного мышления и творческих методов, влияющих на развитие учащихся в развитии педагогического мастерства будущего учителя.

Ключевые слова: программное обеспечение, профессия, деятельность, педагогика, студент, развитие, технология.

Kirish

Ma`lumki, O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-son «O`zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo`yicha Harakatlar strategiyasi to`g`risida»gi Farmoni, 2017 yil 20 apreldagi «Oliy ta`lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to`g`risida» gi PQ-2909-son qarori va 2017 yil 29 noyabrdagi PF-5264-son «O`zbekiston Respublikasi innovatsion rivojlanish vazirligini tashkil etish to`g`risida» hamda hamda boshqa normativ-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarning amalga oshirilishi va hayotga tatbiq etilishida har bir pedagog kadrlarning ham o`rni beqiyos. Sababi, bugungi oliy ta`lim dars mashg`ulotlarini ta`lim texnologiyalarsiz tasavvur qilish qiyin, Shunday ekan, avvalo, uning mohiyatiga chuqurroq kirish lozim.

Avvalo, Talim texnologiyasi deganda o`quv jarayoniga texnologik yondashuv asosida o`quv maqsadlariga erishishni ta`minlash uchun o`quvchilar va o`qituvchilarning o`zaro faoliyatini samarali tashkil etish tushiniladi. Bo`lajak o`qituvchilarning pedagogik mahoratini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan o`quv jarayonini shaxsga yo`naltirilgan texnologiya asosida tashkil etish tavsiya etiladi. Shaxsga yo`naltirilgan ta`lim texnologiyasi o`qituvchidan nafaqat nazariy bilimlarni uzatishni,

o'quvchilarda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishni, balki ularning shaxsiy fazilatlarini rivojlantirishni ham talab qiladi. Bunga o'qituvchi va talaba o'rtasidagi "jonli" muloqot orqali erishiladi. O'quv jarayonini texnologiyalashtirish talabaga o'quv materialining mazmunini o'zi tanlash va baholash imkonini beradi. O'qitish texnologiyasini rivojlantirish nafaqat o'quvchilarning kasbiy ko'nikmalarini, bilim va ko'nikmalarini shakllantirishga, balki o'qitish jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan qiyinchilik va muammolarni o'z vaqtida bartaraf etish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak, bu esa o'qituvchidan talab qiladi. Yuqori pedagogik mahorat va fan bo'yicha bilimga ega bo'lishi lozim. Bundan tashqari bo'lajak pedagogda mahoratdan tashqari intellektual qobiliyat ham mujassam bo'lishi lozim. Albatta, talabalarning darslarga qay darajada qatnashishi yoki qatnashmasligi katta ahamiyatga ega. Agar talabalarning faolligi sezilarli darajada past bo'lsa, o'qituvchi tomonidan qilingan har qanday urinish kerakli samarani bermasligi mumkin. Bunday hollarda vaziyatdan qanday chiqish mumkin? O'quv jarayonida turli usullardan foydalanish mumkin. Biroq muammoli ta'lim texnologiyasidan foydalangan holda darslarni o'tkazish yuqorida qayd etilgan kamchiliklarni bartaraf etishi mumkin. Shu bilan birga, har bir talaba darsning mohiyatini tushunishi va o'qituvchi uning oldiga muayyan muammoni qo'yishi kerak. Bu muammo o'quvchining ijodiy ishtiyoqini qay darajada qo'zg'atishi, albatta, muammoli vazifaning mohiyatiga bog'liq. Shu bilan birga, har bir o'quvchi o'zi oldida turgan muammoni bilib, uni ijobiy hal qilishga harakat qilishi kerak. O'qituvchi esa bu jarayonni kuzatar ekan, kerakli maslahat va ko'rsatma berishi kerak.

Adabiyotlar Tahlili Va Metodologiyasi

Ilmiy ish matni. Kasbiy faoliyat shaxsning hayotiy jarayonining muhim xususiyatining muhim qismidir. Maktabda o'z kasbini tanlashga qat'iy qaror qilgan litsey o'quvchilari bilimlarni yanada maqsadli va faol egallaydilar, shu davrga kelib shakllangan mutaxassis qiyofasiga mos ravishda o'zlarida kasbiy ahamiyatli fazilatlarini rivojlantiradilar. Tadqiqotlarimiz natijalariga ko'ra, yaxshi o'qigan o'quvchilarning aksariyati tanlagan kasbiga oldindan tayyorgarlik ko'rayotgani, boshlang'ich bosqichda o'quvchilarning yaxshi o'qishga bo'lgan tafakkuri, ichki pozitsiyasi mustahkamligidan dalolat beradi. Mutaxassislik bo'yicha hali kasbga doimiy qiziqish va uning ma'nosini aniq tushunish mumkin emas.

Pedagogik faoliyat - bu shaxsning o'ziga xos mehnat faoliyati. Shu bilan birga, o'qituvchining fuqaroligi va axloqi uning ish yo'nalishini belgilaydi. O'qituvchi faoliyatining o'ziga xos xususiyati shundaki, u murakkab tashkil etilgan va bir-biriga bog'langan bir nechta turlardan iborat. Faoliyat turiga ko'ra, mutaxassis ishining

funktional yo'nalishining umumlashtirilgan tavsifidir. Maqsadlarga qarab, o'qituvchi faoliyatni amalga oshiradi: pedagogik, fan ixtisosligi sohasidagi faoliyat, kommunikativ, boshqaruv, ma'muriy-iqtisodiy, ijtimoiy.

O'qituvchining etakchi faoliyati pedagogik faoliyat bo'lib, uning shaxsiyatini shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Reproduktiv darajada amalga oshiriladigan pedagogik faoliyat shaxsga qisman izlanish va ijodiy talablardan farq qiladi. Pedagogik faoliyatning bir darajasidan boshqasiga, yuqori darajaga o'tish shaxsni qayta qurish bilan birga keladi.

Bugungi kunda kasb-hunar ta'limi mazmunini o'tkazishning yangi shakllari va usullarini izlash va amalga oshirish bo'lajak o'qituvchilarning turli xil ijtimoiy va kasbiy faoliyat turlarining samaradorligini ta'minlaydigan asosiy kompetensiyalarni o'zlashtirish zarurati bilan bog'liq. Bilimlarning tez qarishi sharoitida professional harakatchanlikning asosi ma'lum shaxsiy fazilatlarni rivojlantirishdir.

Mulohaza Va Takliflar

Ta'lim darajasiga (bakalavr yoki magistratura) qarab bilim, ko'nikma va malakalar darajasiga qo'yiladigan talablarning farqiga e'tibor qaratadi. Shu bilan birga, o'quv dasturlariga qo'yiladigan umumiy talablar:

- Keng yo'nalishlarda ixtisoslashish imkoniyatini ta'minlovchi moslashuvchanlik, mehnat dunyosi va shaxsning o'zgaruvchan ehtiyojlariga muvofiq malaka oshirish uchun zarur shart-sharoitlarning mavjudligi;
- Ta'lim xizmatlari bozorida ham, mehnat bozorida ham, birinchi navbatda, eng malakali kadrlarga bo'lgan ehtiyoj shakllanadigan sohada talab qilinadigan bilimlarni o'z ichiga olishi;
- Ham strategik yo'nalishlar bo'yicha ham, hozirgi ehtiyojlarga mos ravishda mutaxassislar tayyorlashni ta'minlash;
- Fundamental va innovatsion tayyorgarlikni birlashtirish.

Ma'lumki, ta'lim mazmuni va uni ta'lim jarayoniga tatbiq etish shakllarini tanlashda tizimni tashkil etuvchi omil universitet bitiruvchisi modeli hisoblanadi. Bitiruvchi model bakalavr (magistr) nimaga mos bo'lishi kerakligi, u qanday funktsiyalarni bajarishga tayyorligi, qanday fazilatlarga ega ekanligi tavsifi bo'lishi mumkin. Maqsad modelining adekvatligi, modelni tavsiflash talablarining maqsadga erishish uchun yetarli bo'lgan darajada bajarilishida namoyon bo'ladi.

O'qituvchining pedagogik faoliyatining mahsuldorlik darajalarini ajratib ko'rsatishda besh daraja belgilangan. Birinchi daraja reproduktiv bo'lib, o'qituvchi o'zi bilgan narsalarni boshqalarga aytib bera oladi. Ikkinchi daraja moslashuvchan bo'lib, bunda o'qituvchi o'z xabarini tinglovchilarning xususiyatlariga moslashtira oladi.

Hosildorlikning uchinchi darajasida - talabalar bilimni mahalliy modellashtirish - o'qituvchi kursning alohida bo'limlari bo'yicha o'qitish strategiyasi, bilim, ko'nikma va malakalariga ega bo'lib, bu sizga pedagogik maqsadni shakllantirish, vazifalarni qo'yish, ularni hal qilish algoritmini ishlab chiqish va boshqalarga imkon beradi. o'quvchilarni o'quv va bilim faoliyatiga jalb qilishning pedagogik vositalaridan foydalanish. To'rtinchi daraja talabalar bilimlarini tizimli modellashtirish bo'lib, unda o'qituvchi talabalarning umumiy fan bo'yicha kerakli bilim, ko'nikma va malakalar tizimini shakllantirish strategiyalariga ega. Beshinchi daraja - o'quvchilarning faoliyati va xatti-harakatlarini tizimli modellashtirish, bunda o'qituvchi o'z intizomini talabaning shaxsiyatini shakllantirish, uning o'z-o'zini tarbiyalash, o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan ehtiyojlarini shakllantirish vositasiga aylantirish strategiyasiga ega. Ushbu tasnifni asos qilib olgan holda shuni ta'kidlash kerakki, ko'pincha tabiiy fanlar o'qituvchilari pedagogik faoliyat samaradorligining dastlabki ikki yoki uch darajasida bo'ladilar.

Xulosada, uchinchi avlod standartini joriy etishning zamonaviy sharoitida tabiatshunoslik fanlari o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirishga emas, balki ijodiy hal etish qobiliyatini shakllantirishga yo'naltirish talab etiladi. kasbiy pedagogik faoliyatda yuzaga keladigan muammolar. Shu bilan birga, universitetda tabiiy fanlar o'qituvchisini kasbiy tayyorlashning asosiy vazifasi dunyoni ijodiy o'zgartirishning gumanistik metodologiyasini faol o'zlashtirishga o'rgatish, "inson - tabiat - jamiyat" tizimidagi munosabatlarni uyg'unlashtirishdir. va nafaqat tabiat va jamiyat qonunlarini o'rgatish.

Talaba mutaxassislikka ega bo'lish va unda ishlash uchun universitetni tanlaydi va agar u o'z bo'lajak mutaxassisligining mazmun-mohiyati nimadan iboratligini, unga qanday bilim, ko'nikma, ko'nikma zarurligini to'liq anglaganida, uni shakllantirish muammosi bo'lmas edi. pedagogik yo'nalish. Biroq, masala oliy o'quv yurtini tanlash ko'pincha kelajakdagi o'qituvchilik kasbga neytral, ba'zan esa salbiy munosabatda bo'lgan talaba bo'lish istagi bilan belgilanadi. Shu munosabat bilan, eng muhimi, universitet o'qituvchilarining talabalarning kasbiy faoliyatdagi o'zini o'zi belgilash bosqichi imkon qadar erta boshlanishini ta'minlash, bo'lajak o'qituvchining qiymatga yo'naltirilgan va transformativ faoliyatga qo'shilishidir. Bu holat birinchi kurs talabalarining moslashish bosqichi ijobiy va qisqa vaqt ichida yakunlanganda, bilimga va kelajakdagi kasbiy faoliyatga, uning qadriyatlariga va ularga mos ravishda o'zini o'zgartirishga yo'naltirish imkon qadar tezroq paydo bo'lganda ta'minlanadi. O'qituvchilik kasbida talabalarning o'z taqdirini o'zi belgilash istiqbollari va umuman olganda, pedagogik ta'limni insonparvarlashtirish istiqbollari, uning ma'nosi bo'lajak o'qituvchi tomonidan ma'naviy qadriyatlarni ongli ravishda tanlashni ta'minlashga

bog'liq. pedagogik faoliyatning qadriyatlarini ta'lim jarayoniga joriy etish masalasini muvaffaqiyatli hal qilish va ular asosida uning insonparvarlik kasbiy qadriyat yo'nalishlarining individual tizimini shakllantirish kerak.

Adabiyotlar Ro`Yhati

1. Hegel V.G. Falsafa fanlari ensiklopediyasi. - M.: Nauka, 1966 yil.
2. Demkov M.I. Rus pedagogika tarixi bo'yicha insholar. - M., 1909. -
3. Slastenin V.A. Kasbiy tayyorgarlik jarayonida Sovet maktabi o'qituvchisi shaxsini shakllantirish. - M.: Ma'rifat, 1976. - 160-yillar.
4. Ushinskiy K.D. Sobr. shahar, v.2. M.-L., 1948. -
5. Pirogov N.I. Tanlangan pedagogik ishlar. - M., 1993.
6. Ushinskiy K.D. 6 jildli pedagogik insholar - M.: Pedagogika, 1988 yil.
7. Kamenetskiy S.E. Biz oliy pedagogik ta'limning ko'p bosqichli tizimiga o'tmoqdamiz. // Maktabda fizika, 6-son, 1993. -
8. Buravixin V.A. o'qituvchi va jamiyat. // Pedagogika, 5-son, 1996. -
9. Slastenin V.A. Mishchenko A.I. Zamonaviy o'qituvchining kasbiy va pedagogik tayyorgarligi. // Sovet pedagogikasi. No 10, 1991. -

